

будови структури управління або його окремих елементів, не виступає формою управлінського процесу, вона може бути віднесена як до форми, так і до змісту управління¹³.

Отже, можемо констатувати, що основна частина наукових здобутків у всі історичні періоди здійснювалися виключно вченими-цивілістами та торкалися окремих проблемних питань нотаріату. Дослідження проблем нотаріату з позиції вітчизняного адміністративного права розпочалося лише з проголошенням незалежності України. З огляду на те, що суспільні відносини у сфері нотаріату стрімко розвиваються, змінюється відповідне законодавство, і тому виникають нові питання, які потребують вивчення, аналізу та вирішення. Отже, дослідження проблемних питань у сфері правового забезпечення організації та діяльності органів нотаріату в Україні не втрачає своєї актуальності й потребує подальших наукових досліджень, які сприяли б підвищенню ефективності діяльності органів нотаріату.

1. *Ляпидевский Н.* История нотариата. – М.: Университетская типография Каткова, 1875. – Т. 1. – 350 с. 2. *Фемелиди А.М.* Русский нотариат. История нотариата и действующее нотариальное положение 14 апр. 1866 г. Пособие к изучению русского нотариального. – СПб.: Издание Я.А. Канторовича, 1902. – 258 с. 3. *Мацевич А.Ф.* Настоящее, прошедшее и будущее русского нотариата. – М., 1908. 4. *Карев Л.С.* Организация суда и прокуратуры в СССР: Учебник. – М.: Госюриздат, 1954. – С. 180. 5. *Перлов И.Д.* До конца завершить реформу судебного управления в СССР // СГИП. – 1957. – № 1. – С. 24. 6. *Блинова Н.В.* Судебное управление в СССР. – М., 1962. – С. 11. 7. *Божьев В.П., Добровольская Т.Н., Перлов И.Д.* Организационное руководство судами в СССР. Судебное управление / Под общ. ред.: Перлов И.Д. – М.: Юрид. лит., 1966. – С. 7. 8. *Лунев А.Е.* Административное право: Учебник. – М.: Юрид. лит., 1970. – С. 540. 9. *Юдельсон К.С.* Советский нотариат / Отв. ред. Ширинский В.И. – М.: Госюриздат, 1959. – С. 22-27. 10. *Клейнман А.Ф.* Советский гражданский процесс: Учебник. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1954. – С. 332. 11. *Гулєвська Г.Ю.* Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – Ірпінь, 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/6/352/3946.html> 12. *Данюк Л.В.* Управління нотаріатом в Україні: історія та сучасність: (адм.-прав. регулювання відносин у сфері упр. нотаріатом): Монографія / За наук. ред. А. О. Селіванова. – К.: Логос, 2011. – С. 45, 49. 13. *Ільєва Н.В.* Правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні: адміністративно-правові засади: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – Х., 2011. – С. 10.

УДК 342.9

О. Е. ЧЕКOTOVСЬКА

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ

Розглянуто основні поняття у сфері електронного документообігу: матеріальний носій інформації, електронний носій інформації, носій електронного документа. На основі зазначених понять зроблено висновок, що носій електронного документа є

© ЧЕКOTOVСЬКА Ольга Едуардівна – аспірантка Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

електронним носієм інформації або електронним документом, що знаходиться в межах інформаційно-телекомунікаційних систем.

Ключові слова: інформаційні правовідносини, документ, матеріальний носій інформації, електронний носій інформації, електронний документ, носій електронного документа, електронний документообіг.

Чекотовская О. Э. Теоретико-правовые аспекты определения основных понятий в сфере электронного документооборота

Рассмотрены основные понятия в сфере электронного документооборота: материальный носитель информации, электронный носитель информации, носитель электронного документа. На основании данных понятий сделан вывод, что носитель электронного документа является электронным носителем информации или электронным документом, пребывающим в информационно-коммуникационных системах.

Ключевые слова: информационные отношения, документ, материальный носитель информации, электронный носитель информации, электронный документ, носитель электронного документа, электронный документооборот.

Olga Chekotovska. Legal aspects of determination of the main definitions in the field of electronic document management

The article covers the main definitions in the field of electronic document management: material medium of information, electronic medium, medium of electronic document. Therefore medium of electronic document is an electronic medium or an electronic document, which is placed in the information-telecommunication system.

Key words: information relationships, document, electronic document, medium of electronic document, material medium of information, electronic medium, electronic document management

Досліджуючи правову природу електронного документа, доцільно звернутися до поняття «носії електронного документа», адже він є важливою складовою будь-якої документованої інформації. Електронний документ містить інформацію, яка передається або приймається у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб, через що проблема визначення носія електронного документа є досить актуальною для сучасної науки. Процеси інформатизації суспільства, глобалізація інформаційної сфери зумовлюють потребу якісно нового рівня правового регулювання суспільних відносин щодо зберігання, використання і поширення інформації.

Як відомо, в законодавстві України відсутні визначення понять «електронний носій інформації» та «носії електронного документа». Малочисельними є також розробки щодо зазначених питань і в юридичній літературі. Зокрема, окремі питання щодо носія електронного документа в межах юридичної науки вивчалися, наприклад, у контексті дослідження правового регулювання електронної комерції та електронного документообігу та частково розкриті у працях російських та українських дослідників Я.О. Карєва, С.І. Семілетова, С.В. Собур, О.В. Ткачова, А.В., Халікова, Р.О. Чучковської, Ю.О. Шишаєвої та ін.

У національному законодавстві відсутній єдиний підхід до розуміння поняття «носії інформації». Його нормативне визначення міститься, зокрема, в Законі України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р., який визначає матеріальний носій секретної інформації як матеріальні об'єкти, в тому числі фізичні поля, в яких відомості, що становлять державну таємницю, відображені у вигляді текстів, знаків, символів, образів, сигналів, технічних рішень, процесів тощо (ст. 2). Водночас Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Пра-

вил інформаційного забезпечення системи управління безпекою польотів повітряних суден цивільної авіації України» від 19 березня 2009 р. визначає носій інформації як фізичне тіло, яке використовується під час запису для збереження в ньому або на його поверхні сигналів інформації. Отже, законодавець наголошує на матеріальній основі будь-якого носія¹.

Наприклад, визначення аудіовізуального твору, що міститься у ст. 2 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23 березня 2000 р., дає можливість зробити висновок, що під матеріальним носієм законодавець розуміє також кіноплівку, магнітну плівку чи магнітний диск, диск для лазерних систем зчитування тощо. Отже, з вищезазначеного випливає, що поняття «носій», «матеріальний носій», за визначенням законодавця, є тотожними і мають матеріальну фізичну природу.

Крім того, у вітчизняному законодавстві чітко не визначено поняття «матеріальний носій» та «електронний вигляд». На основі аналізу положень, зокрема ст.1 Закону України «Про інформацію» в редакції від 13 січня 2011 р., можна зробити висновок, що інформація як зміст електронного документа може бути збережена на матеріальних носіях або відображена в електронному вигляді. Отже, можна говорити про те, що законодавець розмежовує матеріальні та електронні носії інформації. На нашу думку, розмежовуючи поняття «матеріальні носії» та «електронний вигляд», можна припустити, що електронний вигляд або електронна форма відображення відомостей та/або даних не є тотожною матеріальному носієві, а є лише способом закріплення інформації за допомогою текстів, знаків, символів, образів, сигналів технічних рішень процесів тощо.

Зокрема, у російській правовій науці існує широкий та вузький підходи до проблеми визначення матеріального носія документованої інформації. Наприклад, А.В. Ткачов, як прибічник широкого підходу, вважає, що таким є матеріальний носій інформації, у тому числі фізичне поле, в якому інформація відображена у вигляді символів і сигналів та містить реквізити, що дозволяють ідентифікувати цю інформацію².

Такий широкий підхід дозволяє розповсюдити правовий режим традиційного документа на електронні документи, в тому числі й на ті документи, щодо яких здійснюється процес прийому/передачі по каналах електров'язку – сукупності технічних засобів, призначених для перенесення електричних сигналів між двома пунктами телекомунікаційної мережі, і які характеризуються смугою частот та/або швидкістю передачі³. Така концепція матеріального носія документованої інформації дозволяє, на наш погляд, закріпити відносну самостійність та незалежність інформації, її матеріального носія та реквізитів.

Зокрема, Е.Ю. Шишаєва, досліджуючи питання матеріального носія документованої інформації, наполягає, що будь-який документ, незалежно від форми його вираження (паперова чи електронна), є насамперед формою вираження інформації. Автор наполягає, що поняття матеріального носія документа не може розглядатися як рівнозначне поняттю «документ» і пропонує таке визначення: матеріальний носій документованої інформації (документа) – матеріальні об'єкти, в тому числі фізичні поля, в яких інформація знаходить своє відображення у вигляді символів, образів, сигналів, технічних рішень та процесів⁴. Слід зазначити, що автор також підтримує позицію незалежності інформації від носія. Протилежної точки зору дотримується, наприклад, інший російський вчений-юрист

Р.О. Халіков, вважаючи, що носій та інформація генетично пов'язані між собою⁵. Ця позиція на перший погляд є більш практичною з точки зору юридичної науки, проте, на нашу думку, вона є ототожненням електронного та паперового документа, що є некоректним з огляду на специфічну природу електронного документа.

На нашу думку, позиція Е.Ю. Шишасвої та А.В.Ткачова відповідає сучасним технологічним умовам здійснення електронного документообігу і є більш досконалою та прогресивною, на відміну від тієї концепції матеріального носія, яку відстоює Р.О. Халіков, адже вона враховує змінний характер інформаційних технологій, що зумовлює появу нових видів матеріальних носіїв за короткий проміжок часу.

Отже, якщо вважати, що носій електронного документа є матеріальним об'єктом, у тому числі фізичним полем, в яких інформація (відомості та/або дані) закріплені за допомогою сигналу, символу, образу або технічного рішення, то документи, закріплені на таких носіях, будуть включені до об'єктів правового регулювання, що дозволить охопити весь масив даних, що створюються, відправляються, передаються, одержуються, зберігаються, оброблюються, використовуються та знищуються за допомогою каналів електров'язку в межах інформаційно-комунікаційних систем. Слід зазначити, що такий підхід повністю відповідає визначенням носія та матеріального носія, закріпленим у законах України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р., «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23 березня 2000 р. та Наказі Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Правил інформаційного забезпечення системи управління безпекою польотів повітряних суден цивільної авіації України» від 19 березня 2009 р.

Отже, пропонуємо під матеріальним носієм документованої інформації (документом) розуміти матеріальні об'єкти, в тому числі фізичні поля, які містять відомості та/або дані, відображені у вигляді текстів, знаків, символів, образів, кодів, сигналів, технічних рішень, процесів тощо та здатні зберігати цю інформацію відповідно до її цільового призначення.

Визначивши поняття матеріального носія інформації, слід звернутися до поняття електронного носія, адже відповідно до ч. 1 ст. 13 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» суб'єкти електронного документообігу повинні зберігати електронні документи на електронних носіях інформації у формі, що дає змогу перевірити їх цілісність на цих носіях. Використовуючи поняття «електронний носій», законодавець на сьогодні не дає розуміння, що є електронним носієм інформації: матеріальний об'єкт, сигнали, що передаються каналами електров'язку, або, як вказано у ст. 1 Закону України «Про інформацію», так званий «електронний вигляд» інформації.

Виходячи з функції зберігання інформації у часі й просторі, що є головною для будь-якого носія, можна зробити висновок, що електронний носій має таку саму функцію, як і будь-який матеріальний носій, тобто він зберігає та передає інформацію, яку людина здатна сприймати за допомогою органів чуття. Слід зазначити, що електронні документи можуть зберігатися на будь-якому носіїві, конструкція якого дозволяє зберігати інформацію в електронній формі⁶.

У вітчизняній юридичній літературі, зокрема, С.В. Собур визначає електронні носії як носії інформації, у тому числі фізичні поля, призначені для запису,

зберігання та передачі інформації в електронній формі⁷. Таке визначення дослідник виводить з основних функцій носія. Проте, на наш погляд, не зовсім зрозуміло, що мається на увазі під так званою «електронною формою», тлумачення якої у законодавстві та юридичній літературі немає. Можемо припустити, що поняття «електронна форма» та «електронний вигляд» є тотожними і являють собою саме спосіб закріплення інформації за допомогою текстів, знаків, символів, образів, сигналів технічних рішень процесів тощо.

Як відомо, інформація може передаватися або прийматися у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень за допомогою каналів електрозв'язку. Отже, зміст електронного документа може бути переданий не тільки шляхом передачі матеріального носія, а й через канали електрозв'язку (у вигляді сигналів) його безпосереднього змісту, включаючи реквізити⁸. Саме тому можна стверджувати, що між передачею та отриманням електронного документа він існує в межах інформаційно-телекомунікаційних систем або так званого «електронного середовища» і не має матеріального носія, який відповідав би законодавчому або доктринальному визначенню. Крім того, електронний документ може зберігатися на серверах, які переважно працюють автономно, без втручання, реагуючи на зовнішні події відповідно до встановленого програмного забезпечення і таким чином виконуючи одну з основних своїх функцій щодо збереження цілісності та достовірності інформації, що міститься на них. Тому можна стверджувати, що інформація в таких випадках представлена в електронному вигляді.

Отже, якщо «електронна форма» або «електронний вигляд» є способом закріплення інформації, то на основі аналізу визначення інформації в новій редакції Закону України «Про інформацію» відомості та/або дані можуть закріплюватися лише на матеріальних носіях. Проте ми зазначали, що існують випадки, коли зміст електронного документа (інформація) може бути переданий або зберігатися не тільки за допомогою матеріального носія, а й через канали електрозв'язку у вигляді сигналів або зберігатися у вигляді знаків на серверах, тобто в електронному вигляді. Так, можемо припустити, що в межах процесу передачі інформації та під час зберігання на серверах вона не має носія як матеріального об'єкта і виявляється лише у формі змісту та способі закріплення та існує в межах інформаційно-телекомунікаційних систем, які й визначають її особливості як інформації, представленої в електронному вигляді. Отже, можна говорити, що «електронна форма», або «електронний вигляд», не завжди пов'язується з наявністю матеріального носія. У такому разі правове регулювання може бути спрямоване лише на процеси передавання, зберігання та оброблення інформації.

Враховуючи положення чинного законодавства щодо збереження електронних документів, усталену практику використання електронних носіїв, а також технічні аспекти створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення інформації, вважаємо за доцільне визначити поняття «електронний носій інформації» так: електронний носій інформації – матеріальний носій, який містить інформацію, що закріплюється у вигляді текстів, знаків, символів, образів, кодів, сигналів, технічних рішень, процесів тощо та дозволяє перевірити цілісність такої інформації як в інформаційно-телекомунікаційній системі, так і за її межами.

Щодо визначення поняття носія електронного документа, то в такому разі має місце перенесення нової правової категорії на усталену юридичну конструкцію, яка, в свою чергу, не враховує специфіку як самого електронного документа, так

і його носія. За умов упровадження електронного урядування та для забезпечення ефективної взаємодії та комунікації системи органів виконавчої влади такий підхід, на нашу думку, не відповідає сучасній практиці застосування засобів електронного документообігу.

На сучасному етапі розвитку правової науки існує декілька точок зору щодо носія електронного документа, серед яких, зокрема, можна виділити позицію російського дослідника в сфері інформаційного права та електронного документообігу С.І. Семілетова, який пропонує розглядати файловою форму вираження цифрової інформації як матеріальний носій. Крім того, саме файлова структура, на думку дослідника, забезпечить жорсткий зв'язок інформації з носієм, цілісність, стабільність, кінцевість організаційно-структурної форми вираження документа, забезпечить легкість сприйняття електронного документа кінцевим споживачем⁹.

Звісно, дана концепція є привабливою з точки зору її матеріальної основи та відносної стабільності існування файлової системи, проте визначення файлу як носія електронного документа є дещо, на наш погляд, передчасним, адже, крім звичайних документів, він є також структурною основою інших ресурсів обчислювальних систем. Найімовірніше, файл є структурним елементом електронного документа і його специфіку слід враховувати при визначенні саме структурних характеристик електронних документів, а не визначати його єдиним носієм електронного документа. Крім того, як було зазначено вище, відносна незалежність та самостійність інформації та носія дозволяє включити до об'єктів правового регулювання ті електронні документи, які передаються інформаційно-телекомунікаційними мережами, що є більш доцільним в умовах сучасного розвитку інформаційних технологій та забезпечення ефективного електронного документообігу.

З огляду на вищезазначене цікавою для дослідження є позиція Е.Ю. Шишасвої, яка вважає, що для електронного документа носій не є обов'язковим атрибутом. Ця позиція обґрунтована відсутністю тісного зв'язку між електронним документом та носієм, адже однакова документована інформація може бути розміщена на різних носіях інформації або перебувати в межах інформаційно-комунікаційних систем. У разі жорсткої прив'язки електронного документа до матеріального носія існує можливість виключення з документообігу тих документів, які представлені в електронному вигляді і по суті не мають носія як матеріального об'єкта¹⁰.

У процесі передачі документованої інформації каналами електров'язку інформаційно-телекомунікаційними мережами, тобто з моменту надсилання та до моменту її збереження на іншому носієві, електронний документ існує у вигляді сигналів, тобто його носієм є інформаційно-телекомунікаційна система. В цьому контексті можна зробити припущення, що носієм електронного документа є сигнал, що передається каналами електров'язку, що, в свою чергу, відповідає положенню вітчизняного законодавства щодо візуальної форми подання електронного документа (ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»), адже після отримання сигналів кінцевим адресатом електронного документообігу електронний документ візуалізується за допомогою засобів електронно-обчислювальної техніки, тобто дані, які містить електронний документ, відображаються у формі, придатній для приймання його змісту людиною. Крім того, положення ч. 4 ст. 5 названого Закону чітко визначають, що візуальною формою подання електронного документа є відображення даних, які він містить,

електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною.

Відповідно до ч. 4 ст. 13 зазначеного Закону при зберіганні електронних документів обов'язкове додержання таких вимог: інформація, що міститься в електронних документах, повинна бути доступною для її подальшого використання; має бути забезпечена можливість відновлення електронного документа у тому форматі, в якому він був створений, відправлений або одержаний; у разі наявності повинна зберігатися інформація, яка дає змогу встановити походження та призначення електронного документа, а також дату і час його відправлення чи одержання.

Слід зазначити, що в разі зберігання електронного документа в межах інформаційно-телекомунікаційної системи дотримуються всі вищезазначені вимоги. Так, інформація в електронному вигляді, що зберігається в межах інформаційно-телекомунікаційних систем, є доступною та такою, що може бути відправлена, передана, одержана, збережена та оброблена за допомогою інформаційних (автоматизованих) систем. Отже, можна говорити про те, що електронний документ може бути збережений на електронних носіях інформації або в електронному вигляді в межах інформаційно-телекомунікаційних систем.

Незмінність інформації, закріпленої в електронному документі, є важливим аспектом у разі здійснення інформаційної діяльності суб'єктами інформаційних правовідносин. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» електронний документ є документом, інформацію в якому зафіксовано у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа. У свою чергу, відповідно до ст. 1 Закону України «Про інформацію» в редакції від 13 січня 2011 р. документ – матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

Отже, електронний документ сам собою є носієм інформації. Це означає, що електронний документ може мати матеріальний носій інформації або не мати матеріального носія взагалі, й у такому разі виступати самостійним носієм інформації. В цьому, зокрема, і полягає його специфічна природа як об'єкта інформаційних правовідносин.

Відповідно до положень вітчизняного законодавства та специфічної природи електронного документа під носієм електронного документа слід розуміти електронні носії інформації або сам електронний документ, представлений в електронному вигляді в межах інформаційно-телекомунікаційних систем.

1. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-ХІІ // ВВР України. – 1994. – № 16. – Ст. 93; *Наказ* Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Правил інформаційного забезпечення системи управління безпекою польотів повітряних суден цивільної авіації України» від 19 березня 2009 року № 295 і за станом на 15.06.2012 р. / ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0293-09> **2.** *Ткачев А.В.* Правовий статус комп'ютерних документів: основні характеристики. – М. : Городец-издат, 2000. – С. 17. **3.** Закон України «Про телекомунікації» від 18 листопада 2003 р. № 1280-ІV // ВВР України. – 2004. – № 12. – Ст. 155. **4.** *Шишаєва Е.Ю.* Правове регулювання використання електронного документа в підприємницькій діяльності: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. – М., 2005. – С. 57. **5.** *Халиков Р.О.* Правовий режим електронного документа: вопросы использования электронной цифровой подписи: Дис. ... канд. юрид.

наук. – Казань, 2006. – С. 23. **6.** Собур С.В. До питання поняття носія електронного документа // Правова інформатика. – 2009. – № 2. – С. 46. **7.** Там само. – С. 47. **8.** Там само. – С. 46. **9.** Семилетов С.И. Электронный документ как продукт технологического процесса документирования информации и объект правового регулирования // Государство и право. – 2003. – № 1. – С. 95. **10.** Шишаева Е.Ю. Правовой статус электронного документа // Юрист. – 2004. – № 9. – С. 38.

УДК 347.73

О. В. КОРОП

ЗАСТОСУВАННЯ УГОД ПРО ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯМ МИТНИМИ ОРГАНАМИ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК

Досліджуються проблеми застосування угод про обмін інформацією між митними й іншими державними органами України та уповноваженими органами іноземних держав, а також наявні нормативно-правові та організаційні проблеми під час направлення запитів до інших державних органів та подальшого використання отриманої інформації. Зроблено висновок, що реалізація механізмів взаємобміну інформацією між митними та іншими органами нині не є належною у зв'язку із нормативною неузгодженістю. Також зауважено на необхідності приведення порядку взаємодії підрозділів центрального апарату Міністерства доходів і зборів під час направлення запитів до зарубіжних країн до його діючої структури та функціональних повноважень.

Ключові слова: доперевірочний аналіз, угоди про обмін інформацією, документальні перевірки, комерційна таємниця.

Короп А. В. Применение соглашений об обмене информацией в связи с проведением таможенными органами документальных проверок

Исследуются проблемы применения соглашений об обмене информацией между таможенными и другими государственными органами Украины и уполномоченными органами иностранных государств, а также имеющиеся нормативно-правовые и организационные проблемы при направлении запросов в другие государственные органы и вопросы дальнейшего использования полученной информации. Сделан вывод, что реализация механизмов обмена информацией между таможенными и другими органами в настоящее время не является надлежащей в связи с нормативной несогласованностью. Также отмечена необходимость приведения порядка взаимодействия подразделений центрального аппарата Министерства доходов и сборов при направлении запросов в зарубежные страны к его действующей структуре и функциональным полномочиям.

Ключевые слова: допроверочный анализ, соглашения об обмене информацией, документальные проверки, коммерческая тайна.

Korop O. V. Application of agreements on exchange of information in connection with the conduct of the customs authorities documentary checks

The article had made research of problem of application agreements on the exchange of information between the State Customs Service of Ukraine and other state bodies, as well as the competent authorities of foreign countries. The author has examined the existing regulatory and organizational problems regarding sending inquiries to other government agencies

---

© КОРОП Олексій Вікторович – аспірант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України